

SERRA D'OR

abril 1971

una
conversa
amb
l'abat
Just

correspondència urgent

per Joan Fuster

Els qui ens passem la vida publicant papers solem rebre, i ben sovint, cartes dels lectors. De vegades, les rebem també publicades, a les pàgines d'un diari o d'una revista; en general, però, ens arriben per la via privada del correu. Com és ben lògic, n'hi ha de tots colors: l'anònim insultant, l'adhesió efusiva, les rèpliques enraonades, comentaris purs i simples, o un qualsevol suplement de notícia o de rectificació. De fet, hi predominen les discrepàncies més o menys abruptes, cosa igualment comprensible. Per a un que no n'és professional, això de prendre el bolígraf o la màquina i de redactar unes quantes ratlles, no constitueix una operació fàcil. Hi cal l'estímul d'alguna indignació o d'alguna reticència profunda perquè s'animin a la maniobra. El lector «satisfet» es limita a girar full, o a fer-ne conversa entre els seus amics. Personalment, m'agrada que m'escriguin, i acostumo a contestar totes les cartes d'una manera o altra, si el corresponal és identificable i si no m'obliga a adoptar un to d'excessiva intemperància. En ocasions, la manca de l'adreça, o la confusa cal·ligrafia en què es presenta, m'impedeixen d'acomplir el tràmit. Que no és solament de cortesia. Poc o molt, el lector sempre planteja qüestions o demana detalls útils; si més no, em fa veure la insuficiència d'alguna formulació meua anterior. Les respostes, en la majoria dels casos, han de ser directes: no hi cal més. Unicament, de tard en tard, es dona el cas de ser necessària una explicació en lletra impresa. I és: o bé perquè l'interpellant ha emprat aquest mateix conducte, o bé perquè les seves suggericions tenen un interès una mica ampli o una exigència de *mea culpa*. Les darreres setmanes, el meu moviment «epistolar» relacionat amb els articles d'aquesta secció, ha estat lleugerament profús. Vull creure que unes quantes de les cartes rebudes poden servir d'excusa a reflexions o a precisions no superflues. La barreja de temes serà potser indecorosa, però tant se val.

I m'hi poso. Amb quatre paraules.

1. — J.M.C. i G., al «Serra d'Or» de febrer, em censura les conclusions deprimentes o despectives que, en la meua nota de novembre del 70, expressava sobre l'actuació de l'ONU. El comunicant comença per concedir que la «descripció» que jo hi feia és «força verídica». El seu punt de vista és que hauríem «de treballar perquè les coses que funcionen malament, arribin un dia a funcionar bé». Hi estic d'acord, és clar: el principi em sembla perfecte, com a tal principi. Però em nego a acceptar que l'ONU sigui una «cosa» susceptible de «funcionar bé». La meua crítica a aquesta deplorable institució intentava denunciar el «vici» inicial del seu fonament: descansa sobre una estricta relació de poders constituïts en forma d'Estats, i és, en conseqüència, un club d'oligarques, en el qual la veu dels pobles, dels grups, dels individus, no arriba a fer-se sentir. Els «socis» de l'ONU no són els homes ni les col·lectivitats, sinó els *tinglados*. Ja s'ho apanyaran, doncs. No en podem esperar res de bo. I si mai res de bo sembla derivar-se'n, ja sabem què

és: la conveniència pactada dels *tinglados*. Que, gairebé sempre, es combina fora d'aquella casa: en les cancelleries ultrapoderoses. L'ONU ha esdevingut un entreteniment diplomàtic, sumptuós i parlamentari, d'escassíssima eficàcia. No podia ser altrament. Tot el que hi passa és mera comèdia: discursos, votacions, cerimònies. La pretensió de convertir-ho en mite és irritant. Quan jo exclamava el meu maleducat «botifarra!», hi volia dir, senzillament: «no em fotreu, *ma-cus!*» Procurem, almenys, això: que no ens agafin de sorpresa, mamant-nos el dit.

2. — El meu paísà J.V.G. se'm lamenta, en una cordial reclamació, de certs passatges que, al llarg de la necrologia de J. M. Bayarri, he dedicat a definir els intel·lectuals valencians, o, com ell en diu, «valencianistes». Els he titllat d'«analfabets». No m'én retracto. No «puc» retractar-me'n, ai! El problema no és d'apreciació personal, sinó d'evidències tremendes. La gent que ha escrit en vernacle, al País Valencià, d'ençà de l'època de don Teodor Llorente, es caracteritza globalment per la seva mediocritat (i em quedo curt en el terme) cultural. Entre els prohoms de la Renaixença, n'hi ha gué alguns que tenien una digna graduació, en aquest aspecte; Llorente mateix, sense anar més lluny. Però ¿després? Reassem «El Quiéto del Dumenge» o «La Nostra Noveïa», per exemple; o fullegem «Taula», o «Esclat»; examinem amb objectivitat la bibliografia indígena i indigenista dels últims cent anys. Les excepcions són breus i tènues. Citem-hi «Acció Cultural Valenciana» i «La República de les Lletres», i, si es vol, el «Butlletí» de la Castellonense, que és ja un món a part. El fet resulta perfectament constatable. I es pot comprendre sense dificultats. Els escriptors vernaculitzants del País Valencià han estat reclutats, fatalment, fora de la burgesia, i, per tant, amb migrades opcions d'accés als beneficis de la Cultura de pago. Uns quants aconseguiren el batxillerat, d'altres acabaren de mestres d'escola, i la resta es repartia entre els saltataulells i els escrits d'oficina. Una de les glòries del teatre local fou «l'autor-taxista»... L'extracció social no ho explica tot, naturalment. Però explica moltes coses.

3. — Un altre senyor que m'ha escrit, V. S. i P., s'alarma davant l'accent «pessimista» del meu article de gener. Jo hi parlava del fenomen universal de la despolitització de les masses. ¿Pessimista? No ho sé. En tot cas, no m'invento les dades sinistres. La meua interpretació, d'altra banda, era més aviat cautelosa; mai no hi havia hagut una politització real de les multituds, i per això ha estat —«els» ha estat— tan planer de despolititzar-les. Hi addeixo l'adjectiu «cautelosa». No sóc dels qui carreguen totes les culpes a la desgraciada generació del televisor, del cotxet i dels antibiòtics. La ciutadania del nostre temps s'ha vist sotmesa a una aguda campanya de dissuasió política: els televisors, els cotxets i els antibiòtics en són emblemes involuntaris. Però tampoc no hi havia gaires possibilitats de defensa: la «tradicció» era debil. Seria bèstia que ens hi enganýés-

sim. Tota l'esplendor «política» del segle XIX, l'arrogància teatral de l'Europa nascuda el 1789, traduïda en eleccions i en perorates, en manifestacions i en himnes, en barricades i en tractats doctrinals, era més superficial que no ensensem... Al capdavant, potser la discussió hauria de centrar-se en allò que hàgim d'entendre per «política». Té raó V. S. i P., quan m'adverteix que les guerres civils són política, i n'hi ha hagut moltes, i a tot arreu, en uns llocs més descarades i en uns altres més dissimulades. ¿Què és «política»?...

I ja n'hi ha prou, avui.

una mica de tot

Concursos i Premis

PREMI «PRUDENCI BERTRANA»

La comissió organitzadora d'aquest premi fa pública la pròrroga fins el dia 30 d'abril del termini de presentació d'originals. Els originals, mecanografiats i per duplicat, han d'ésser enviats a la Secretaria del Cercle Artístic, plaça Espanya, 2 (Llibreria «Les Voltes»), Girona, signats per l'autor amb especificació del seu nom, cognom i domicili. Integren el jurat Aurora Bertrana, Maurici Serrahima, Osvald Cardona, Joaquim Molas, Modest Prats i Salvador Sunyer, que actua de secretari.

XII DIADA DE LA SARDANA. LLORET, CIUTAT PUBILLA

La Diada de la sardana, que organitza l'Obra del Ballet Popular, serà celebrada per dotzena vegada; enguany, el 25 d'abril. En aquest dia, al matí, arribarà a Lloret —«ciutat pubilla» després de Girona, Lleida, Ceret, Manresa, Reus, Banyoles, l'Hospitalet de Llobregat, la Poble de Segur, Olot, l'Espluga de Francolí i Berga— la Flama que la Caravana, sortida de Barcelona el dia 15, haurà anat a buscar a Berga. A un quart de dotze del migdia hi tindrà lloc, al cinema Loredo, un acte públic que comprendrà: presentació de la Pubilla, lliurament dels premis del concurs musical «Sardanes a Lloret», «llició magistral» pronunciada per Esteve Fàbregas i Barri, lectura del «missatge al món sardanista» i concert per la Cobla Mongrins, amb l'estrena de la sardana *Lloret, ciutat pubilla*, de D. Moner.

S A B E U Q U È É S ?

DEMANEU INFORMACIÓ A L'APARTAT N.º 29.007 DE BARCELONA